שהוציא ולד ראשו חוץ לפרוזדור. אבל בפרוזדור עצמו טהור דלא חשיב כבחוץ והא דאמר לעיל פ"ב דם הנמצא בפרוזדור ספיקו טמא י"ל דיש חילוק בין דם ללידה ועוד דהתם ספיקו טמא כשהוציאו לחוץ קאמר. וקשה מהא דאמרינן ברש בהמה המקשה ובפ' יש בכור לנחלה דאיצטרך למיתני באדם ובהמה לידיה ראש הויא לידה דאי תנא באדם ה"א משום דחשיב פרנוף דידיה ואי תנא בהמה ה"א משום דאין לה פרוזדור אימא לא וכיון דבעינן שיוציא ולד ראשו חוץ לפרוזדור כדמשמע הכא למה לי פרוזדור למנע לידת ראש שלא תחשב לידה כיון שהוציא ראשו חוץ לפרוזדור וי"ל דפרוזדור דהכא לאו כפרוזדור דהתם אלא עובי הירכים קרי פרוזדור שמתכסה בהן ראש הולד הילכך הוה ס"ד דלא הוי כילוד וכפרש"י התם: **דאמר רב אושעיא נזירה שמא יוציא ראשו חוץ לפרוזדור.** ומילתא דרב אושעיא איתמר אהא דאמרינן בפ' בהמה המקשה גבי אשה שמת עוברה בתוך מעיה דחיה טמאה טומאת ד' והאשה טהורה עד שיצא הולד ופריך אמאי טומאה בלועה היא וקאמר רב אושעיא נזירה שמא יוצא ראשו וכו' ומדמייתי הכא דחשוב כילוד בהוצאת הראש חוץ לפרוזדור משמע דרב אושעיא נקט דוקא ראשו ותימה אמאי נקט ראשו אפי' הוציא ידו חוץ לפרוזדור טמאה החיה שנגעה בה דתו לא הוי טומאה בלועה וי"ל דגזירת הכתו' היא דעד שהתא כילוד לא מטמא כדדריש ר' ישמעאל בפ' בהמה המקשה על פני השדה להוציא עובר שמעי אשה: **יצתה** זו **שטומאתה** קודם **שיאכלנה.** לאו מיעוטא הוא דא"כ מאי פריך תייתי בק"ו אלא ה"פ יצתה זו כלומר לא איירי קרא בהחיא. ותימה רבא מאי קא משני מהך ברייתא וי"ל דסבר דבית הבליעה רחב ואפשר שלא יסיט הנבילה שתחב לו חבירו. א"נ כי קאמר רבא דבית הסתרים הוי היינו בתחלת בית הבליעה אבל בסופו מודה דבלוע הוי והכא מיירי כגון שתחב לו בעומק בית הבליעה: **מה אבילה בבוית אף נוגע ונושא בבוית.** ותימה כיון דבקרא דוהאוכל כתיב כיבוס בגדים ובנוגע לא כתיב כיבוס בגדים הוה לן לאוקומי שיעור אכילה לנושא דוקא דכתיב ביה כיבוס בגדים אבל לא גבי נוגע דלא כתיב ביה כיבוס כדאמרינן לעיל גבי מזה

הסס אין לה טומאה בחוץ. כדפרישית[1] לטומאה בה אין לך בה אלא מה שאמור בה והך הוא דגזור בה רחמנא: **הכא לי נפיק לברא'י פיטמי.** וכיון דטומאת בחוץ הוא כשאר טומאות דלא מטמאות בלועות: **הכא נמי כשיצא לחוץ.** לכשיצא לחוץ מטמא אותה אם נעקר קודם טבילה ואם טבלה טהורה כל זמן שהוא שם ולכשיצא ויגע בה יטמא: **מאי למימרא.** הא דם טמא הוא דקודם טבילה נעקר: **שמעתין.** דרבי זירא דהוה קשיא לן טומאה בלועה היא: **איפריק.** דלכשיצא לחוץ הוא דקאמר. והשתא לא מתוקמא ברייתא דקתני יולדת מטמאה בבית החיצון כדרבי זירא דהא לרבי זירא לא מטמיא עד השתא שיצא והכרע קושיא לדוכתין: **בגידה יציאתה.** דליכא לא נדה ולא זיבה: **אי ביבשתא מאי מטמיא בפנים אילימא: כגון שהוציא ולד ראשו חוץ לפרוזדור.** ותוליד וקאמר דאע"ג דלכתי לאמו בפנים הוא דהיינו בבית החיצון הוי כילוד וטומאה לידה וכרב אושעיא דאמר מן לפרוזדור ולד הוי: **דאמר רב אושעיא.** בפרק בהמה המקשה (חולין דף עב.) אהא דתנן[2] אשה שמת עוברה בתוך מעיה ופשטה היה את ידה וגעה בו החיה טומאה טומאת שבעה והאשה טהורה עד שיצא הולד והוינן בה היה אמאי טומאה טומאה בלועה היא ואמר רב אושעיא הך טומאת היה מדרבנן גזרה שמא יוציא ולד את ראשו חוץ לפרוזדור ותגע בו דמכי נפק הוה ליה יולד ולא הוי בלועה וטמאה מדאורייתא משום נוגע במת. אלמא חוץ לפרוזדור יולד הוא הילכך לענין לטמא את אמו טומאת לידה נמי יולד הוא: **וכי הכוא דאמא כו'.** כלומר מדרבנן נמי שמעינן דראשו חוץ לפרוזדור הוי כילוד: **ס"ד.** כלומר אפשר שאין זה הא"ש יודע שמילה בשבת מותרת אלא ודאי דבר ספק אירע בו: **דלוין.** שמעתי את הולד לוקח בתוך המעייה מבעוד יום של ערב שבת: **טומאה בלועה לא מטמא.** דהרי היא כמי שאינה ואין בה לא מגע ולא משא ונהוה אשה זו: **ואי אמרת בית הספרים הוי.** כאלו בית הקמטים טומאה לא בטלה ומהי דבמגע לא מטמיא דלא מטמא בית הספרים בנגיעה במשא מיהא מטמא וטמאה אשה זו שהרי נושאת את הנבלה: **מקום שנגע עוף טהור.** בית הבליעה של אדם שאין לנגעת עוף טהור טומאה אלא אם: **שאתה בו חבירו.** דאי תחב הוא לעצמו אינו אינו ליה במגע: **בה.** בגדים טמאים בבית הבליעה ולא באחרת: **קומטו.** כגון בין אצילו או שאר קמטים פרוגמ"ש בלע"ז: קמ"ל

שהוציא ולד ראשו חוץ לפרוזדור. אבל בפרוזדור עצמו טהור דלא חשיב כבחוץ והא דאמר לעיל פ"ב דם הנמצא בפרוזדור ספיקו טמא י"ל דיש חילוק בין דם ללידה ועוד דהתם ספיקו טמא כשהוציאו לחוץ קאמר. וקשה מהא דאמרינן ברש בהמה המקשה ובפ' יש בכור לנחלה דאיצטרך למיתני באדם ובהמה לידיה ראש הויא לידה דאי תנא באדם ה"א משום דאין לה פרוזדור אימא לא וכיון דבעינן שיוציא ולד ראשו חוץ לפרוזדור כדמשמע הכא למה לי פרוזדור למנע לידת ראש שלא תחשב לידה כיון שהוציא ראשו חוץ לפרוזדור וי"ל דפרוזדור דהכא לאו כפרוזדור דהתם אלא עובי הירכים קרי פרוזדור שמתכסה בהן ראש הולד הילכך הוה ס"ד דלא הוי כילוד וכפרש"י התם: **דאמר רב אושעיא נזירה שמא יוציא ראשו חוץ לפרוזדור.** ומילתא דרב אושעיא איתמר אהא דאמרינן בפ' בהמה המקשה גבי אשה שמת שמת עוברה בתוך מעיה דחיה טמאה טומאת ד' והאשה טהורה עד שיצא הולד ופריך אמאי טומאה בלועה היא וקאמר רב אושעיא נזירה שמא יוציא ראשו וכו' ומדמייתי הכא דחשוב כילוד בהוצאת הראש חוץ לפרוזדור משמע דרב אושעיא נקט דוקא ראשו ותימה אמאי נקט ראשו אפי' הוציא ידו חוץ לפרוזדור טמאה החיה שנגעה בה דתו לא הוי טומאה בלועה וי"ל דגזירת הכתו' היא דעד שהתא כילוד לא מטמא כדדריש ר' ישמעאל בפ' בהמה המקשה על פני השדה להוציא עובר שמעי אשה: **יצתה** זו **שטומאתה** קודם **שיאכלנה.** לאו מיעוטא הוא דא"כ מאי פריך תייתי בק"ו אלא ה"פ יצתה זו כלומר לא איירי קרא בהחיא. ותימה רבא מאי קא משני מהך ברייתא וי"ל דסבר דבית הבליעה רחב ואפשר שלא יסיט הנבילה שתחב לו חבירו. א"נ כי קאמר רבא דבית הסתרים הוי היינו בתחלת בית הבליעה אבל בסופו מודה דבלוע הוי והכא מיירי כגון שתחב לו בעומק בית הבליעה: **מה אבילה בבוית אף נוגע ונושא בבוית.** ותימה כיון דבקרא דוהאוכל כתיב כיבוס בגדים ובנוגע לא כתיב כיבוס בגדים הוה לן לאוקומי שיעור אכילה לנושא דוקא דכתיב ביה כיבוס בגדים אבל לא גבי נוגע דלא כתיב ביה כיבוס כדאמרינן לעיל גבי מזה

התם אין לה טומאה בחוץ הכא כי נפיק לבראי ליטמי הכא נמי כשיצא לחוץ אי יצא לחוץ מאי למימרא מהו דתימא מגו דמהני טבילה לדם דאיכא גואי תהני נמי להאי קמ"ל שמעתין איפריק אלא יולדת אי בימי נדה נדה אי בימי זיבה זיבה הכא במאי עסקינן [א]בלידה יבשתא לידה יבשתא מאי מטמא בפנים בכבחוץ איכא כגון [ב]שהוציא ולד ראשו חוץ לפרוזדור וכדרב אושעיא [ג]דאמר רב אושעיא גזרה שמא יוצא הולד ראשו חוץ לפרוזדור וכי ההוא דאתא לקמיה דרבא אמר ליה [א] מהו לממהל בשבתא אמר ליה שפיר דמי בתר דנפק אמר רבא ס"ד דההוא גברא לא ידע דשרי לממהל בשבתא אזל בתריה אמר ליה אימא לי איזו גופא דעובדא היכי הוה אמר ליה שמעית ולד דצויץ אפניא דמעלי שבתא ולא אתיליד עד שבתא אמר ליה [ד]האי [ג]הוציא ראשו חוץ לפרוזדור הוא והוי מילה שלא בזמנה וכל מילה שלא בזמנה אין מחללין עליה את השבת איבעיא להו אותו מקום של אשה בלוע הוי או בית הסתרים הוי למאי נפקא מינה כגון שתחבה לה חבירתה כזית נבלה באותו מקום אי אמרת בלוע הוי טומאה בלועה לא מטמאה ואי אמרת בית הסתרים הוי נהי דבמגע לא מטמיא מיהא במשא מיהא [ד]בית הסתרים הוי אמר רבא מנא אמינא לה דתניא [ב]אלא מפני שטומאת בית הסתרים היא וטומאת בית הסתרים לא מטמאה אלא שגזרת הכתוב היא ועוד קאמר חדא דטומאה בלועה היא ועוד אפילו אם תמצי לומר טומאת בית הסתרים היא אינה מטמאה אלא שגזרת הכתוב היא איבעיא להו מקום נבלת עוף טהור בלוע הוי או בית הסתרים הוי למאי נפקא מינה כגון שתחב לו חבירו כזית נבלה לתוך פיו אי אמרת בלוע הוי טומאה בלועה לא מטמיא [ה](אלא אי) אמרת בית הסתרים הוי נהי נמי דבמגע לא מטמא במשא מיהא מטמא אביי אמר בלוע הוי ורבא אמר [ה]בית הסתרים הוי אמר אביי מנא אמינא לה דתניא [ו]יכול תהא נבלת בהמה מטמאה בגדים אבית הבליעה ת"ל [1]נבלה וטרפה לא יאכל לטמאה בה מי שאין לה טומאה אלא אכילתה [ז]יצתה זו שטמאה קודם שיאכלנה ותיתי בק"ו מנבלת עוף טהור ומה נבלת עוף טהור שאין לה טומאה בפנים זו שיש לה טומאה בחוץ אינו דין שיש לה טומאה בפנים אמר קרא בה בה ולא באחרת אם כן מה תלמוד לומר [2]והאוכל [ח]ליתן שיעור לנוגע ולנושא כאוכל מה אוכל בכזית אף נוגע ונושא בכזית אמר רבא שרץ בקומטו טהור נבלה בקומטו טמא שרץ בקומטו טהור שרץ בנגיעה הוא דמטמא ובית הסתרים לאו בר מגע הוא נבלה בקומטו טמא [ט]נהי דבמגע לא מטמא במשא מיהא מטמא [י]שרץ בקומטו והכניסו לאויר התנור טמא פשיטא מהו דתימא [3]תוכו אמר רחמנא ולא

הסס אין לה טומאה בחוץ. כדפרישית[1] לטומאה בה אין לך בה אלא מה שאמור בה והך הוא דגזור בה רחמנא: **הכא לי נפיק לברא'י פיטמי.** וכיון דטומאת בחוץ הוא כשאר טומאות דלא מטמאות בלועות: **הכא נמי כשיצא לחוץ.** לכשיצא לחוץ מטמא אותה אם נעקר קודם טבילה ואם טבלה טהורה כל זמן שהוא שם ולכשיצא ויגע בה יטמא: **מאי למימרא.** הא דם טמא הוא דקודם טבילה נעקר: **שמעתין.** דרבי זירא דהוה קשיא לן טומאה בלועה היא: **איפריק.** דלכשיצא לחוץ הוא דקאמר. והשתא לא מתוקמא ברייתא דקתני יולדת מטמאה בבית החיצון כדרבי זירא דהא לרבי זירא לא מטמיא עד השתא שיצא והכרע קושיא לדוכתין: **בגידה יציאתה.** דליכא לא נדה ולא זיבה: **אי ביבשתא מאי מטמיא בפנים אילימא: כגון שהוציא ולד ראשו חוץ לפרוזדור.** ותוליד וקאמר דאע"ג דלכתי לאמו בפנים הוא דהיינו בבית החיצון הוי כילוד וטומאה לידה וכרב אושעיא דאמר מן לפרוזדור ולד הוי: **דאמר רב אושעיא.** בפרק בהמה המקשה (חולין דף עב.) אהא דתנן[2] אשה שמת עוברה בתוך מעיה ופשטה היה את ידה וגעה בו החיה טומאה טומאת שבעה והאשה טהורה עד שיצא הולד והוינן בה היה אמאי טומאה טומאה בלועה היא ואמר רב אושעיא הך טומאת היה מדרבנן גזרה שמא יוציא ולד את ראשו חוץ לפרוזדור ותגע בו דמכי נפק הוה ליה יולד ולא הוי בלועה וטמאה מדאורייתא משום נוגע במת. אלמא חוץ לפרוזדור יולד הוא הילכך לענין לטמא את אמו טומאת לידה נמי יולד הוא: **וכי הכוא דאמא כו'.** כלומר מדרבנן נמי שמעינן דראשו חוץ לפרוזדור הוי כילוד: **ס"ד.** כלומר אפשר שאין זה הא"ש יודע שמילה בשבת מותרת אלא ודאי דבר ספק אירע בו: **דלוין.** שמעתי את הולד לוקח בתוך המעייה מבעוד יום של ערב שבת: **טומאה בלועה לא מטמא.** דהרי היא כמי שאינה ואין בה לא מגע ולא משא ונהוה אשה זו: **ואי אמרת בית הספרים הוי.** כאלו בית הקמטים טומאה לא בטלה ומהי דבמגע לא מטמיא דלא מטמא בית הספרים בנגיעה במשא מיהא מטמא וטמאה אשה זו שהרי נושאת את הנבלה: **מקום שנגע עוף טהור.** בית הבליעה של אדם שאין לנגעת עוף טהור טומאה אלא אם: **שאתה בו חבירו.** דאי תחב הוא לעצמו אינו אינו ליה במגע: **בה.** בגדים טמאים בבית הבליעה ולא באחרת: **קומטו.** כגון בין אצילו או שאר קמטים פרוגמ"ש בלע"ז: קמ"ל

שהוציא ולד ראשו חוץ לפרוזדור. אבל בפרוזדור עצמו טהור דלא חשיב כבחוץ והא דאמר לעיל פ"ב דם הנמצא בפרוזדור ספיקו טמא י"ל דיש חילוק בין דם ללידה ועוד דהתם ספיקו טמא כשהוציאו לחוץ קאמר. וקשה מהא דאמרינן ברש בהמה המקשה ובפ' יש בכור לנחלה דאיצטרך למיתני באדם ובהמה לידיה ראש הויא לידה דאי תנא באדם ה"א משום דאין לה פרוזדור אימא לא וכיון דבעינן שיוציא ולד ראשו חוץ לפרוזדור כדמשמע הכא למה לי פרוזדור למנע לידת ראש שלא תחשב לידה כיון שהוציא ראשו חוץ לפרוזדור וי"ל דפרוזדור דהכא לאו כפרוזדור דהתם אלא עובי הירכים קרי פרוזדור שמתכסה בהן ראש הולד הילכך הוה ס"ד דלא הוי כילוד וכפרש"י התם: **דאמר רב אושעיא נזירה שמא יוציא ראשו חוץ לפרוזדור.** ומילתא דרב אושעיא איתמר אהא דאמרינן בפ' בהמה המקשה גבי אשה שמת שמת עוברה בתוך מעיה דחיה טמאה טומאת ד' והאשה טהורה עד שיצא הולד ופריך אמאי טומאה בלועה היא וקאמר רב אושעיא נזירה שמא יוציא ראשו וכו' ומדמייתי הכא דחשוב כילוד בהוצאת הראש חוץ לפרוזדור משמע דרב אושעיא נקט דוקא ראשו ותימה אמאי נקט ראשו אפי' הוציא ידו חוץ לפרוזדור טמאה החיה שנגעה בה דתו לא הוי טומאה בלועה וי"ל דגזירת הכתו' היא דעד שהתא כילוד לא מטמא כדדריש ר' ישמעאל בפ' בהמה המקשה על פני השדה להוציא עובר שמעי אשה: **יצתה** זו **שטומאתה** קודם **שיאכלנה.** לאו מיעוטא הוא דא"כ מאי פריך תייתי בק"ו אלא ה"פ יצתה זו כלומר לא איירי קרא בהחיא. ותימה רבא מאי קא משני מהך ברייתא וי"ל דסבר דבית הבליעה רחב ואפשר שלא יסיט הנבילה שתחב לו חבירו. א"נ כי קאמר רבא דבית הסתרים הוי היינו בתחלת בית הבליעה אבל בסופו מודה דבלוע הוי והכא מיירי כגון שתחב לו בעומק בית הבליעה: **מה אבילה בבוית אף נוגע ונושא בבוית.** ותימה כיון דבקרא דוהאוכל כתיב כיבוס בגדים ובנוגע לא כתיב כיבוס בגדים הוה לן לאוקומי שיעור אכילה לנושא דוקא דכתיב ביה כיבוס בגדים אבל לא גבי נוגע דלא כתיב ביה כיבוס כדאמרינן לעיל גבי מזה

מנבלתה יכבס בגדיו וטמא עד הערב מי לא עסקינן דאכל סמוך לשקיעת החמה והשתא הא (ג) דקאמר הכא האי אוכל לא אכילה ממש הוא אלא ליתן שיעור אכילה לנוגע ולנושא ויש לומר דהתם משום דאין מקרא יוצא מידי פשוטו: לגמרא

עין משפט נר מצוה

כב א ע"י בהגהות מיי' רים פ"י מהל' שאורי איסור ש"ע יו"ד סי' קל"ד סעיף ז:

ב טוש"ע יו"ד סי' קלה סעיף י וסעיף יב:

ל ג מיי' פ"ש מהל' מילה הלכ"ו סמג עשין כח טוש"ע יו"ד סי' רסב סעי' ד:

לא ד ה מיי' פ"ש מהל' טומאת מת הל"ג והל"ח:

לב ו ז ח מיי' פ"ג מהל' אבות הטומאה הלכה ח:

לג ט מיי' פ"ש מהל' טומאת מת הל"ג והלכה ח:

לד י מיי' פ"ש מהל' כלים הל"ט:

תוס' הרא"ש

שהוציא הולד ראשו חוץ לפרוזדור. אבל בפרוזדור עצמו טהור דלא חשיב כבחוץ והא דאמר לעיל פ"ב דם הנמצא בפרוזדור ספיקו טמא י"ל דיש חילוק בין דם ללידה ועוד דהתם ספיקו טמא כשהוציאו לחוץ קאמר. וקשה מהא דאמרינן ברש בהמה המקשה ובפ' יש בכור לנחלה דאיצטרך למיתני באדם ובהמה לידיה ראש הויא לידה דאי תנא באדם ה"א משום דאין לה פרוזדור אימא לא וכיון דבעינן שיוציא ולד ראשו חוץ לפרוזדור כדמשמע הכא למה לי פרוזדור למנע לידת ראש שלא תחשב לידה כיון שהוציא ראשו חוץ לפרוזדור וי"ל דפרוזדור דהכא לאו כפרוזדור דהתם אלא עובי הירכים קרי פרוזדור שמתכסה בהן ראש הולד הילכך הוה ס"ד דלא הוי כילוד וכפרש"י התם: **דאמר רב אושעיא נזירה שמא יוציא ראשו חוץ לפרוזדור.** ומילתא דרב אושעיא איתמר אהא דאמרינן בפ' בהמה המקשה גבי אשה שמת שמת עוברה בתוך מעיה דחיה טמאה טומאת ד' והאשה טהורה עד שיצא הולד ופריך אמאי טומאה בלועה היא וקאמר רב אושעיא נזירה שמא יוציא ראשו וכו' ומדמייתי הכא דחשוב כילוד בהוצאת הראש חוץ לפרוזדור משמע דרב אושעיא נקט דוקא ראשו ותימה אמאי נקט ראשו אפי' הוציא ידו חוץ לפרוזדור טמאה החיה שנגעה בה דתו לא הוי טומאה בלועה וי"ל דגזירת הכתו' היא דעד שהתא כילוד לא מטמא כדדריש ר' ישמעאל בפ' בהמה המקשה על פני השדה להוציא עובר שמעי אשה: **יצתה** זו **שטומאתה** קודם **שיאכלנה.** לאו מיעוטא הוא דא"כ מאי פריך תייתי בק"ו אלא ה"פ יצתה זו כלומר לא איירי קרא בהחיא. ותימה רבא מאי קא משני מהך ברייתא וי"ל דסבר דבית הבליעה רחב ואפשר שלא יסיט הנבילה שתחב לו חבירו. א"נ כי קאמר רבא דבית הסתרים הוי היינו בתחלת בית הבליעה אבל בסופו מודה דבלוע הוי והכא מיירי כגון שתחב לו בעומק בית הבליעה: **מה אבילה בבוית אף נוגע ונושא בבוית.** ותימה כיון דבקרא דוהאוכל כתיב כיבוס בגדים ובנוגע לא כתיב כיבוס בגדים הוה לן לאוקומי שיעור אכילה לנושא דוקא דכתיב ביה כיבוס בגדים אבל לא גבי נוגע דלא כתיב ביה כיבוס כדאמרינן לעיל גבי מזה

מסורת הש"ס

(א) תוס' ד"ה וכדרב אושעיא וכו' והשתא ניחא דמצריך התם רבי ישמעאל טעמא מקרא אע"פ שעשמו פשוט כע"ל: (ב) ד"ה מה ת"ל והאוכל וכו' והשתא הא קאמר הכא דהאי אוכל כע"ל:

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה וכדרב אושעיא וכו' והשתא ניחא דמצריך התם רבי ישמעאל טעמא מקרא אע"פ שעשמו פשוט כע"ל: (ב) ד"ה מה ת"ל והאוכל וכו' והשתא הא קאמר הכא דהאי אוכל כע"ל:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) גמ' ל"ל מהו לממהל בשבתא. נ"ב עיין דרשה מהרלמ"ל דף מו ע"ד:

לעזי רש"י

פרונצא"ש. קפלים.

מוסף רש"י

שמא יוציא הולד ראשו. דלא אמרת מיה שפטה ידה למעי אשה ונגעה בעובר מת טהורה, פעמים שהולד מוציא ראשו חוץ לפרוזדור והרי הוא כילוד ומטמא וכקבורה מיה שעדיין הוא במעיה ואמי לטהרה (חולין עב.). יכול תהא נבלת בהמה מטמאה בגדים אבית הבליעה. כגון תחב לו חבירו בבית בליעתו והוא לא נגע בה, אלא נגעה בתנגעה, דמגע בית הסתרים לא מטמאה, וכטומאת משא נמי אינו עמא, אלא זו משא עד שנגעה, ת"ל נבלה וטרפה לא יאכל לטמאה בה. כה משמע מישטוט, מי שאין לה טומאה אלא אכילתה. דכתיב לא יאכל וכתיב כה, כלומר כזו ולא בחתכת, יצתה זו שטמאה קודם שיאכלנה. שמטמאה בתנגע עד שלא יאכלנה, דכתיב והנוגע בנבלתה וגו', הלכך על כרחך בעוף משמעי (חולין כ:). ותיתי בק"ו. יכול נבלת העוף בטמא מן הכתוב מהלי קרא ונגלא בהמה מק"ו, מה העוף שאינו מטמא בתנגע ובמשא בטמא בבית הבליעה, בהמה שמטמאה כו', אמר קרא בה. כה אתה מיעטת בבית הבליעה ולא אתה מיעטת בנגלא בהמה בבית הבליעה (שם).

תורה אור השלם

1. נִבֵּלָה וּטְרֵפָה לֹא יֹאכַל לְטַמְּאָה בָהּ אֲנִי יְיָ:
ויקרא כב ח

2. וְהָאֹכֵל מִנִּבֵלָתָהּ יְכַבֵּס בְּגָדָיו וְטָמֵא עַד הָעָרֶב וְהַנֹּשֵׂא אֶת נִבֵלָתָהּ יְכַבֵּס בְּגָדָיו וְטָמֵא עַד הָעָרֶב:
ויקרא יא מ

3. וְכֹל כְּלִי חֶרֶשׂ אֲשֶׁר יִפֹּל מֵהֶם אֶל תּוֹכוֹ כֹּל אֲשֶׁר בְּתוֹכוֹ יִטְמָא וְאֹתוֹ תִשְׁבֹּרוּ:
ויקרא יא לג

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

קמ"ל. דהאי לא תוך תוכו הוא אלא כגון כלי בתוך התנור ופיו למעלה מפי התנור: **והסיט בו את הטהור טהור.** כלומרשם טעמא לקמן: **בקומטו של טהור והסיט בו את הזב הזב טמא.** הטהור שהרי נגע את הזב וחזר ונעשה טמא במשא דכתיב במשכב (ויקרא טו) והנושא אותם וק"ו לזב עלמא: **מאי טעמא.** טהור הניסט בקנה של קומטו של זב טהור: **דכתיב וכל אשר יגע בו הזב וגו'.** והאי קרא לאו למגע איטעריך דהא כתיב [שם] והנוגע בבשר הזב אלא זה הסיטו של זב מכאן למדנו זב שהסיט את הטהור טמא אלא מנינו בכל התורה כולה טומאה שטמאה אלא אם כן נגע ואפקיה רחמנא בלשון נגיעה למימרא דהיסט ונגיעה כידיו מה התם מאבראי אף הכא מאבראי: אבל הזב ובעל קרי אינן מטמאין וכו': זב דכתיב [2]כי יהיה זב מבשרו עד שיצא זובו מבשרו בעל קרי דכתיב [3]ואיש כי תצא ממנו שכבת זרע: היה אוכל בתרומה והרגיש וכו': אוחז [4]והתניא ר"א אומר כל האוחז באמה ומשתין כאילו מביא מבול לעולם אמר אביי במטלית עבה רבא אמר אפילו תימא במטלית רכה כיון דעקר עקר ואביי חייש דילמא אתי לאוסופי ורבא לאוסופי לא חייש [5] [6]והתניא למה זה דומה לנותן אצבע בעין שכל זמן שאצבע בעין מדמעת וחוזרת ומדמעת ורבא כל אחמומי והדר אחמומי בשעתא לא שכיח אמר שמואל [7]כל שכבת זרע שאין כל גופו מרגיש בה אינה מטמאה מ"ט שכבת זרע אמר רחמנא בראויה להזריע מיתיבי [7]היה מהרהר בלילה ועמד ומצא בשרו חם טמא תרגמא רב הונא [8]במשמש מטתו בחלומו דאי אפשר לשמש בלא הרגשה לישנא אחרינא אמר שמואל כל שכבת זרע שאינו יורה כחץ אינה מטמאה מאי איכא בין האי לישנא להאי לישנא איכא בינייהו [9]נעקרה בהרגשה ויצאה שלא בהרגשה מילתא דפשיטא ליה לשמואל מיבעיא ליה לרבא דבעי רבא נעקרה בהרגשה ויצתה שלא בהרגשה מהו ת"ש [10]בעל קרי שטבל ולא הטיל מים לכשיטיל מים טמא שאני התם דרובה בהרגשה נפק לישנא אחרינא אמרי לה [11]אמר שמואל כל שכבת זרע שאינו יורה כחץ אינה מזרעת אזרועי הוא [12]דלא מזרעא הא טמויי מטמיא שנאמר [4]כי יהיה בך איש אשר לא יהיה טהור מקרה אפילו קרי בעולם בעי רבא עובד כוכבים שהרהר וירד וטבל מהו אם תמצי לומר בתר עקירה אזלינן הני מילי לחומרא אבל הכא דלקולא לא אמרינן או דילמא לא שנא [13]תיקו בעי רבא זבה שנעקרו מימי רגליה וירדה וטבלה מהו אם תמצא לומר בתר עקירה אזלינן הני מילי שכבת זרע דלא מצי נקיט לה אבל מימי רגליה דמצי נקיט לה לא או דילמא לא שנא [14]תיקו בעי רבא עובדת כוכבים זבה שנעקרו מימי רגליה

למימרא דהיסט ונגיעה כידיו. פרש"י דמהכא ילפינן לכל נגיעות כגון שרץ ונבלה שנגעו בסתרו של טהור וקשה דאי מזב ילפינן כי היכי דבעינן גלוי הזב ס"ל בעינן שיגע בגלוי של טהור לענין היסט נמי נילף דנבעי שיסיט הטהור בגילוי דבעינן בגילוי הזב והכא אמרינן דקנה בקומטו של טהור והסיט בו את הזב טמא ואמר נמי דבית הסתרים הסתרים מטמא במשא אלא נראה לפרש דזב ושרץ ונבלה שנגעו בסתרו של טהור דטהור לאו מזב ילפינן אלא ילפינן מלשון נגיעה דכתיב בכולהו וטהור הנוגע בזב נמי כתיב הנוגע בבשר הזב ולשון נגיעה משמע מאבראי שיגע הטהור בגלוי בטומאה וכן משמע פ"ק דקדושין (דף סה.) דאמר עולא הכל מודים לשון גלוי הוא אלא שרץ וכי יגע אמר רחמנא והאי בר נגיעה הוא ומיהו פשיטא ליה דבעי שיהא גלוי אלא דסמיך אנגיעה דהכא דאיתקש לידיו:

אוחז ס"ד והתניא ר' אליעזר אומר כל האוחז ומשתין כו'. פירכא זו תמוהה בעיני כיון דכתיב בקרא משמרת תרומותי וצוה הכתוב לשמור אותה שלא תטמא וכי בשביל חכמי' שאמרו כאילו מביא מבול לעולם לא ימנע מלטמאות את התרומה

[6] וצ"ע:

שכבת זרע אמר רחמנ' בראויה להזריע. אפי' באין יורה כחץ איירי כדמפרש בסמוך דראויה להזריע כיון שנעקר בהרגשה. ותי' דאמרינן בסוף נדרים איהי קים לה ביורה כחץ וכיון שאומרת שאינו יורה כחץ יוציא ויתן כתובה ומאי נפקא לן אם אינו יורה כחץ מ"מ ראוי הוא להזריע ר"ל דלעולם בשאינו יורה כחץ אינו ראוי להזריע ובהא פליגי הני לישני דהכא דלישנא קמא סבר כיון שנעקר מתחלה באותו ענין שראויה להזריע מטמאה אז א"נ ראויה היא להזריע אלא שאינה יכולה להתעבר בשאינה יורה כחץ לפי שאינו נכנס עד מקום ההריון אלא שותת ויורה לחוץ:

אזרועי הוא דלא מזרעא הא טמויי מטמאה. אפי' נעקר בלא הרגשה דאי לאו הכי היינו לישנא קמא: **זבה שנעקרו מימי רגליה.** פרש"י בתשובה דלהכי בעי בזבה ולא בעי בזב לפי שבאשה מתעגלין כל מימי רגליה בבת אחת לפתחה משא"כ באיש:

---

[6] ולפי מש"כ בס"ע בתה"ע בר"ק כ"ג בשם הוה"ק וכ"כ בש"ע שם דעון זה תמוה מכל עבירות כתוה נתיישב זה וכנ"ל ס"ל דשב ואל"ת עדיף וכמש"כ ביממות דף 5 ע"ש ודו"ק.

עין משפט נר מצוה

לה א מיי' פ"ח מהל' טומאת מת ומשכב ומושב הלכה ה:

לו ב מיי' פ"ב מהל' אבות הטומאה הל"ד סמג עשין רמו:

לז ג ד מיי' שם הל"ט:

לח ה מיי' שם הל"ד:

לט ו מיי' שם הל"ז:

מ ז מיי' שם הל"ח:

מא ח מיי' פ"ג מהל' טומאת מת ומשכב ומושב הלכה ט:

תוס' הרא"ש

למימרא דהיסט ונגיעה כידיו. פרש"י (דמתני') דמהכא ילפינן לכל הנגיעות דאין מגע בית הסתרים מטמא מדאפקיה רחמנא בלשון נגיעה ללמד על כל נגיעה דכתיבה גבי טומאה שתהא [בגלוי] והיינו דאמרי' בפ"ק דקדושין אמר עולא הכל מודים דלשון גלוי הוא אצל השרץ כי יגע אמר רחמנא והאי בר נגיעה הוא ומיהו פשיטא ליה דבעי שיהא גלוי אלא דסמיך אנגיעה דהכא דאיתקש לידיו:

אוחז ס"ד והתניא ר' אליעזר אומר כל האוחז ומשתין כו'. פירכא זו תמוהה בעיני כיון דכתיב בקרא משמרת תרומותי וצוה הכתוב לשמור אותה שלא תטמא וכי בשביל חכמי' שאמרו כאילו מביא מבול לעולם לא ימנע מלטמאות את התרומה

[6] וצ"ע:

שכבת זרע אמר רחמנ' בראויה להזריע. אפי' באין יורה כחץ איירי כדמפרש בסמוך דראויה להזריע כיון שנעקר בהרגשה. ותי' דאמרינן בסוף נדרים איהי קים לה ביורה כחץ וכיון שאומרת שאינו יורה כחץ יוציא ויתן כתובה ומאי נפקא לן אם אינו יורה כחץ מ"מ ראוי הוא להזריע ר"ל דלעולם בשאינו יורה כחץ אינו ראוי להזריע ובהא פליגי הני לישני דהכא דלישנא קמא סבר כיון שנעקר מתחלה באותו ענין שראויה להזריע מטמאה אז א"נ ראויה היא להזריע אלא שאינה יכולה להתעבר בשאינה יורה כחץ לפי שאינו נכנס עד מקום ההריון אלא שותת ויורה לחוץ:

אזרועי הוא דלא מזרעא הא טמויי מטמאה. אפי' נעקר בלא הרגשה דאי לאו הכי היינו לישנא קמא: **זבה שנעקרו מימי רגליה.** פרש"י בתשובה דלהכי בעי בזבה ולא בעי בזב לפי שבאשה מתעגלין כל מימי רגליה בבת אחת לפתחה משא"כ באיש:

מסורת הש"ס

[1] [שבת פג: וש"נ], [2] שבת מח. [לעיל יב.], [3] [לעיל יב.], [4] מקואות פ"ח מ"ב, [5] מקואות פ"ח מ"ד מולין כד:, [6] [תוספתא טו.], [7] [תו"כ מצורע דובים פרק ד], [8] [דף מב:], [9] בס"א: אברה, [10] [לעיל דף לד.], [11] [נדב"ל הטילתן],

תורה אור השלם

1. וְכֹל אֲשֶׁר יִגַּע בּוֹ הַזָּב וְיָדָיו לֹא שָׁטַף בַּמָּיִם וְכִבֵּס בְּגָדָיו וְרָחַץ בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד הָעָרֶב: ויקרא טו יא
2. דַּבְּרוּ אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַאֲמַרְתָּם אֲלֵהֶם אִישׁ אִישׁ כִּי יִהְיֶה זָב מִבְּשָׂרוֹ זוֹבוֹ טָמֵא הוּא: ויקרא טו ב
3. וְאִישׁ כִּי תֵצֵא מִמֶּנּוּ שִׁכְבַת זָרַע וְרָחַץ בַּמַּיִם אֶת כָּל בְּשָׂרוֹ וְטָמֵא עַד הָעָרֶב: ויקרא טו טז
4. כִּי יִהְיֶה בָךְ אִישׁ אֲשֶׁר לֹא יִהְיֶה טָהוֹר מִקְרֶה לַיְלָה וְיָצָא אֶל מִחוּץ לַמַּחֲנֶה לֹא יָבֹא אֶל תּוֹךְ הַמַּחֲנֶה: דברים כג יא

הגהות הב"ח

(א) גמ' לא מיים ולא וסתגיל: (ב) רש"י ד"ה דכתיב וד"ה לא שטף הד"ל:

גליון הש"ם

גמ' אמר שמואל כל ש"ו וכו'. ע' לעיל יד ע"א תד"ה וכוכבי: שם דלא מזרעא הא טמויי מטמיא. ע' לקמן ט ע"א תד"ה ס"ד: רש"י ד"ה לא שטף וכו' לטילה לנשלית ידים וכו'. מולין קו ע"א וע' כתוס' סס ד"ה מלוה ל"ע וע' רש"י קדושין כה ע"א ד"ה לענין טומאה:

מוסף רש"י

שלא מצינו לו. בשאר טומאות שבמורה אלא מזב (שבת 39:). אף הכא מאבראי. דקס"ל מגע בית הסתרים אינו מטמא ונפקא לן מוכל אשר יגע בו הזב וגו' הא שטף טהור, בתמיה, הא עכילה בעי, אלא כל אשר יגע בו הזב בדבר שהוא גלוי כדיו וזב לא שטף עדיין כל גופו במים, שלא עבל מזוגו, וכבר בגדיו (קדושין בה.). כאילו מביא מבול לעולם. שמתמעט ונפל לידי קרי, חס קלקולו של דור המבול, מועילים שכבת זרע לבעלה (שבת מא.) שבעילה זו היתה בידם, דכתיב (בראשית ו) כי השחית כל בשר, ואמרו (ר"ה יב.) בזיווגן קלקלו (לעי"ל יג.). ולא הטיל מים. קודם עכילה, לכשיטיל מים טמא. שמא נשאר בפי האמה לאלוח קרי ויוצא עם מי רגלים, ושכבת זרע שמטמאה בכל שהוא אפילו בכעין חרדל (חולין בד:).

קמ"ל. דהאי לא תוך תוכו הוא אלא כגון כלי בתוך התנור ופיו למעלה מפי התנור: **והסיט בו את הטהור טהור.** כלומרשם טעמא לקמן: **בקומטו של טהור והסיט בו את הזב הזב טמא.** הטהור שהרי נגע את הזב וחזר ונעשה טמא במשא דכתיב במשכב (ויקרא טו) והנושא אותם וק"ו לזב עלמא: **מאי טעמא.** טהור הניסט בקנה של קומטו של זב טהור: **דכתיב וכל אשר יגע בו הזב וגו'.** והאי קרא לאו למגע איטעריך דהא כתיב [שם] והנוגע בבשר הזב אלא זה הסיטו של זב מכאן למדנו זב שהסיט את הטהור טמא אלא מנינו בכל התורה כולה טומאה שטמאה אלא אם כן נגע ואפקיה רחמנא בלשון נגיעה למימרא דהיסט ונגיעה כידיו מה התם מאבראי אף הכא מאבראי: אבל הזב ובעל קרי אינן מטמאין וכו': זב דכתיב [2]כי יהיה זב מבשרו עד שיצא זובו מבשרו בעל קרי דכתיב [3]ואיש כי תצא ממנו שכבת זרע: היה אוכל בתרומה והרגיש וכו': אוחז [4]והתניא ר"א אומר כל האוחז באמה ומשתין כאילו מביא מבול לעולם אמר אביי במטלית עבה רבא אמר אפילו תימא במטלית רכה כיון דעקר עקר ואביי חייש דילמא אתי לאוסופי ורבא לאוסופי לא חייש [5] [6]והתניא למה זה דומה לנותן אצבע בעין שכל זמן שאצבע בעין מדמעת וחוזרת ומדמעת ורבא כל אחמומי והדר אחמומי בשעתא לא שכיח אמר שמואל [7]כל שכבת זרע שאין כל גופו מרגיש בה אינה מטמאה מ"ט שכבת זרע אמר רחמנא בראויה להזריע מיתיבי [7]היה מהרהר בלילה ועמד ומצא בשרו חם טמא תרגמא רב הונא [8]במשמש מטתו בחלומו דאי אפשר לשמש בלא הרגשה לישנא אחרינא אמר שמואל כל שכבת זרע שאינו יורה כחץ אינה מטמאה מאי איכא בין האי לישנא להאי לישנא איכא בינייהו [9]נעקרה בהרגשה ויצאה שלא בהרגשה מילתא דפשיטא ליה לשמואל מיבעיא ליה לרבא דבעי רבא נעקרה בהרגשה ויצתה שלא בהרגשה מהו ת"ש [10]בעל קרי שטבל ולא הטיל מים לכשיטיל מים טמא שאני התם דרובה בהרגשה נפק לישנא אחרינא אמרי לה [11]אמר שמואל כל שכבת זרע שאינו יורה כחץ אינה מזרעת אזרועי הוא [12]דלא מזרעא הא טמויי מטמיא שנאמר [4]כי יהיה בך איש אשר לא יהיה טהור מקרה אפילו קרי בעולם בעי רבא עובד כוכבים שהרהר וירד וטבל מהו אם תמצי לומר בתר עקירה אזלינן הני מילי לחומרא אבל הכא דלקולא לא אמרינן או דילמא לא שנא [13]תיקו בעי רבא זבה שנעקרו מימי רגליה וירדה וטבלה מהו אם תמצא לומר בתר עקירה אזלינן הני מילי שכבת זרע דלא מצי נקיט לה אבל מימי רגליה דמצי נקיט לה לא או דילמא לא שנא [14]תיקו בעי רבא עובדת כוכבים זבה שנעקרו מימי רגליה

למימרא דהיסט ונגיעה כידיו. פרש"י דמהכא ילפינן לכל נגיעות כגון שרץ ונבלה שנגעו בסתרו של טהור וקשה דאי מזב ילפינן כי היכי דבעינן גלוי הזב ס"ל בעינן שיגע בגלוי של טהור לענין היסט נמי נילף דנבעי שיסיט הטהור בגילוי דבעינן בגילוי הזב והכא אמרינן דקנה בקומטו של טהור והסיט בו את הזב טמא ואמר נמי דבית הסתרים הסתרים מטמא במשא אלא נראה לפרש דזב ושרץ ונבלה שנגעו בסתרו של טהור דטהור לאו מזב ילפינן אלא ילפינן מלשון נגיעה דכתיב בכולהו וטהור הנוגע בזב נמי כתיב הנוגע בבשר הזב ולשון נגיעה משמע מאבראי שיגע הטהור בגלוי בטומאה וכן משמע פ"ק דקדושין (דף סה.) דאמר עולא הכל מודים לשון גלוי הוא אלא שרץ וכי יגע אמר רחמנא והאי בר נגיעה הוא ומיהו פשיטא ליה דבעי שיהא גלוי אלא דסמיך אנגיעה דהכא דאיתקש לידיו:

אוחז ס"ד והתניא ר' אליעזר אומר כל האוחז ומשתין כו'. פירכא זו תמוהה בעיני כיון דכתיב בקרא משמרת תרומותי וצוה הכתוב לשמור אותה שלא תטמא וכי בשביל חכמי' שאמרו כאילו מביא מבול לעולם לא ימנע מלטמאות את התרומה

[6] וצ"ע:

שכבת זרע אמר רחמנ' בראויה להזריע. אפי' באין יורה כחץ איירי כדמפרש בסמוך דראויה להזריע כיון שנעקר בהרגשה. ותי' דאמרינן בסוף נדרים איהי קים לה ביורה כחץ וכיון שאומרת שאינו יורה כחץ יוציא ויתן כתובה ומאי נפקא לן אם אינו יורה כחץ מ"מ ראוי הוא להזריע ר"ל דלעולם בשאינו יורה כחץ אינו ראוי להזריע ובהא פליגי הני לישני דהכא דלישנא קמא סבר כיון שנעקר מתחלה באותו ענין שראויה להזריע מטמאה אז א"נ ראויה היא להזריע אלא שאינה יכולה להתעבר בשאינה יורה כחץ לפי שאינו נכנס עד מקום ההריון אלא שותת ויורה לחוץ:

אזרועי הוא דלא מזרעא הא טמויי מטמאה. אפי' נעקר בלא הרגשה דאי לאו הכי היינו לישנא קמא: **זבה שנעקרו מימי רגליה.** פרש"י בתשובה דלהכי בעי בזבה ולא בעי בזב לפי שבאשה מתעגלין כל מימי רגליה בבת אחת לפתחה משא"כ באיש:

---

[6] ולפי מש"כ בס"ע בתה"ע בר"ק כ"ג בשם הוה"ק וכ"כ בש"ע שם דעון זה תמוה מכל עבירות כתוה נתיישב זה וכנ"ל ס"ל דשב ואל"ת עדיף וכמש"כ ביממות דף 5 ע"ש ודו"ק.

מסורת הש"ס

[1] [שבת פג: וש"נ], [2] שבת מח. [לעיל יב.], [3] [לעיל יב.], [4] מקואות פ"ח מ"ב, [5] מקואות פ"ח מ"ד מולין כד:, [6] [תוספתא טו.], [7] [תו"כ מצורע דובים פרק ד], [8] [דף מב:], [9] בס"א: אברה, [10] [לעיל דף לד.], [11] [נדב"ל הטילתן],

תורה אור השלם

1. וְכֹל אֲשֶׁר יִגַּע בּוֹ הַזָּב וְיָדָיו לֹא שָׁטַף בַּמָּיִם וְכִבֵּס בְּגָדָיו וְרָחַץ בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד הָעָרֶב: ויקרא טו יא
2. דַּבְּרוּ אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַאֲמַרְתָּם אֲלֵהֶם אִישׁ אִישׁ כִּי יִהְיֶה זָב מִבְּשָׂרוֹ זוֹבוֹ טָמֵא הוּא: ויקרא טו ב
3. וְאִישׁ כִּי תֵצֵא מִמֶּנּוּ שִׁכְבַת זָרַע וְרָחַץ בַּמַּיִם אֶת כָּל בְּשָׂרוֹ וְטָמֵא עַד הָעָרֶב: ויקרא טו טז
4. כִּי יִהְיֶה בָךְ אִישׁ אֲשֶׁר לֹא יִהְיֶה טָהוֹר מִקְרֶה לַיְלָה וְיָצָא אֶל מִחוּץ לַמַּחֲנֶה לֹא יָבֹא אֶל תּוֹךְ הַמַּחֲנֶה: דברים כג יא

הגהות הב"ח

(א) גמ' לא מיים ולא וסתגיל: (ב) רש"י ד"ה דכתיב וד"ה לא שטף הד"ל:

גליון הש"ם

גמ' אמר שמואל כל ש"ו וכו'. ע' לעיל יד ע"א תד"ה וכוכבי: שם דלא מזרעא הא טמויי מטמיא. ע' לקמן ט ע"א תד"ה ס"ד: רש"י ד"ה לא שטף וכו' לטילה לנשלית ידים וכו'. מולין קו ע"א וע' כתוס' סס ד"ה מלוה ל"ע וע' רש"י קדושין כה ע"א ד"ה לענין טומאה:

מוסף רש"י

שלא מצינו לו. בשאר טומאות שבמורה אלא מזב (שבת 39:). אף הכא מאבראי. דקס"ל מגע בית הסתרים אינו מטמא ונפקא לן מוכל אשר יגע בו הזב וגו' הא שטף טהור, בתמיה, הא עכילה בעי, אלא כל אשר יגע בו הזב בדבר שהוא גלוי כדיו וזב לא שטף עדיין כל גופו במים, שלא עבל מזוגו, וכבר בגדיו (קדושין בה.). כאילו מביא מבול לעולם. שמתמעט ונפל לידי קרי, חס קלקולו של דור המבול, מועילים שכבת זרע לבעלה (שבת מא.) שבעילה זו היתה בידם, דכתיב (בראשית ו) כי השחית כל בשר, ואמרו (ר"ה יב.) בזיווגן קלקלו (לעי"ל יג.). ולא הטיל מים. קודם עכילה, לכשיטיל מים טמא. שמא נשאר בפי האמה לאלוח קרי ויוצא עם מי רגלים, ושכבת זרע שמטמאה בכל שהוא אפילו בכעין חרדל (חולין בד:).

ולא תוך תוכו קמ"ל אמר ר"ל [1]קנה בקומטו של זב והסיט בו את הטהור טהור קנה בקומטו של טהור והסיט בו את הזב טמא מאי טעמא דאמר קרא [2]וכל אשר יגע בו הזב וידיו לא שטף במים זהו הסיטו של זב [3]שלא מצינו לו טומאה בכל התורה כולה ואפקיה רחמנא בלשון נגיעה למימרא דהיסט ונגיעה כידיו מה התם מאבראי אף הכא מאבראי: אבל הזב ובעל קרי אינן מטמאין וכו': זב דכתיב [4]כי יהיה זב מבשרו עד שיצא זובו מבשרו בעל קרי דכתיב [5]ואיש כי תצא ממנו שכבת זרע: היה אוכל בתרומה והרגיש וכו': אוחז [6]והתניא ר"א אומר כל האוחז באמה ומשתין כאילו מביא מבול לעולם אמר אביי במטלית עבה רבא אמר אפילו תימא במטלית רכה כיון דעקר עקר ואביי חייש דילמא אתי לאוסופי ורבא לאוסופי לא חייש [7] [8]והתניא למה זה דומה לנותן אצבע בעין שכל זמן שאצבע בעין מדמעת וחוזרת ומדמעת ורבא כל אחמומי והדר אחמומי בשעתא לא שכיח אמר שמואל [9]כל שכבת זרע שאין כל גופו מרגיש בה אינה מטמאה מ"ט שכבת זרע אמר רחמנא בראויה להזריע מיתיבי [10]היה מהרהר בלילה ועמד ומצא בשרו חם טמא תרגמא רב הונא [11]במשמש מטתו בחלומו דאי אפשר לשמש בלא הרגשה לישנא אחרינא אמר שמואל כל שכבת זרע שאינו יורה כחץ אינה מטמאה מאי איכא בין האי לישנא להאי לישנא איכא בינייהו [12]נעקרה בהרגשה ויצאה שלא בהרגשה מילתא דפשיטא ליה לשמואל מיבעיא ליה לרבא דבעי רבא נעקרה בהרגשה ויצתה שלא בהרגשה מהו ת"ש [13]בעל קרי שטבל ולא הטיל מים לכשיטיל מים טמא שאני התם דרובה בהרגשה נפק לישנא אחרינא אמרי לה [14]אמר שמואל כל שכבת זרע שאינו יורה כחץ אינה מזרעת אזרועי הוא [15]דלא מזרעא הא טמויי מטמיא שנאמר [16]כי יהיה בך איש אשר לא יהיה טהור מקרה אפילו קרי בעולם בעי רבא עובד כוכבים שהרהר וירד וטבל מהו אם תמצי לומר בתר עקירה אזלינן הני מילי לחומרא אבל הכא דלקולא לא אמרינן או דילמא לא שנא [17]תיקו בעי רבא זבה שנעקרו מימי רגליה וירדה וטבלה מהו אם תמצא לומר בתר עקירה אזלינן הני מילי שכבת זרע דלא מצי נקיט לה אבל מימי רגליה דמצי נקיט לה לא או דילמא לא שנא [18]תיקו בעי רבא עובדת כוכבים זבה שנעקרו מימי רגליה

קמ"ל. דהאי לא תוך תוכו הוא אלא כגון כלי בתוך התנור ופיו למעלה מפי התנור: **והסיט בו את הטהור טהור.** כלומרשם טעמא לקמן: **בקומטו של טהור והסיט בו את הזב הזב טמא.** הטהור שהרי נגע את הזב וחזר ונעשה טמא במשא דכתיב במשכב (ויקרא טו) והנושא אותם וק"ו לזב עלמא: **מאי טעמא.** טהור הניסט בקנה של קומטו של זב טהור: **דכתיב וכל אשר יגע בו הזב וגו'.** והאי קרא לאו למגע איטעריך דהא כתיב [שם] והנוגע בבשר הזב אלא זה הסיטו של זב מכאן למדנו זב שהסיט את הטהור טמא אלא מנינו בכל התורה כולה טומאה שטמאה אלא אם כן נגע ואפקיה רחמנא בלשון נגיעה למימרא דהיסט ונגיעה כידיו מה התם מאבראי אף הכא מאבראי: אבל הזב ובעל קרי אינן מטמאין וכו': זב דכתיב [2]כי יהיה זב מבשרו עד שיצא זובו מבשרו בעל קרי דכתיב [3]ואיש כי תצא ממנו שכבת זרע: היה אוכל בתרומה והרגיש וכו': אוחז [4]והתניא ר"א אומר כל האוחז באמה ומשתין כאילו מביא מבול לעולם אמר אביי במטלית עבה רבא אמר אפילו תימא במטלית רכה כיון דעקר עקר ואביי חייש דילמא אתי לאוסופי ורבא לאוסופי לא חייש [5] [6]והתניא למה זה דומה לנותן אצבע בעין שכל זמן שאצבע בעין מדמעת וחוזרת ומדמעת ורבא כל אחמומי והדר אחמומי בשעתא לא שכיח אמר שמואל [7]כל שכבת זרע שאין כל גופו מרגיש בה אינה מטמאה מ"ט שכבת זרע אמר רחמנא בראויה להזריע מיתיבי [7]היה מהרהר בלילה ועמד ומצא בשרו חם טמא תרגמא רב הונא [8]במשמש מטתו בחלומו דאי אפשר לשמש בלא הרגשה לישנא אחרינא אמר שמואל כל שכבת זרע שאינו יורה כחץ אינה מטמאה מאי איכא בין האי לישנא להאי לישנא איכא בינייהו [9]נעקרה בהרגשה ויצאה שלא בהרגשה מילתא דפשיטא ליה לשמואל מיבעיא ליה לרבא דבעי רבא נעקרה בהרגשה ויצתה שלא בהרגשה מהו ת"ש [10]בעל קרי שטבל ולא הטיל מים לכשיטיל מים טמא שאני התם דרובה בהרגשה נפק לישנא אחרינא אמרי לה [11]אמר שמואל כל שכבת זרע שאינו יורה כחץ אינה מזרעת אזרועי הוא [12]דלא מזרעא הא טמויי מטמיא שנאמר [4]כי יהיה בך איש אשר לא יהיה טהור מקרה אפילו קרי בעולם בעי רבא עובד כוכבים שהרהר וירד וטבל מהו אם תמצי לומר בתר עקירה אזלינן הני מילי לחומרא אבל הכא דלקולא לא אמרינן או דילמא לא שנא [13]תיקו בעי רבא זבה שנעקרו מימי רגליה וירדה וטבלה מהו אם תמצא לומר בתר עקירה אזלינן הני מילי שכבת זרע דלא מצי נקיט לה אבל מימי רגליה דמצי נקיט לה לא או דילמא לא שנא [14]תיקו בעי רבא עובדת כוכבים זבה שנעקרו מימי רגליה

למימרא דהיסט ונגיעה כידיו. פרש"י דמהכא ילפינן לכל נגיעות כגון שרץ ונבלה שנגעו בסתרו של טהור וקשה דאי מזב ילפינן כי היכי דבעינן גלוי הזב ס"ל בעינן שיגע בגלוי של טהור לענין היסט נמי נילף דנבעי שיסיט הטהור בגילוי דבעינן בגילוי הזב והכא אמרינן דקנה בקומטו של טהור והסיט בו את הזב טמא ואמר נמי דבית הסתרים הסתרים מטמא במשא אלא נראה לפרש דזב ושרץ ונבלה שנגעו בסתרו של טהור דטהור לאו מזב ילפינן אלא ילפינן מלשון נגיעה דכתיב בכולהו וטהור הנוגע בזב נמי כתיב הנוגע בבשר הזב ולשון נגיעה משמע מאבראי שיגע הטהור בגלוי בטומאה וכן משמע פ"ק דקדושין (דף סה.) דאמר עולא הכל מודים לשון גלוי הוא אלא שרץ וכי יגע אמר רחמנא והאי בר נגיעה הוא ומיהו פשיטא ליה דבעי שיהא גלוי אלא דסמיך אנגיעה דהכא דאיתקש לידיו:

אוחז ס"ד והתניא ר' אליעזר אומר כל האוחז ומשתין כו'. פירכא זו תמוהה בעיני כיון דכתיב בקרא משמרת תרומותי וצוה הכתוב לשמור אותה שלא תטמא וכי בשביל חכמי' שאמרו כאילו מביא מבול לעולם לא ימנע מלטמאות את התרומה

[6] וצ"ע:

שכבת זרע אמר רחמנ' בראויה להזריע. אפי' באין יורה כחץ איירי כדמפרש בסמוך דראויה להזריע כיון שנעקר בהרגשה. ותי' דאמרינן בסוף נדרים איהי קים לה ביורה כחץ וכיון שאומרת שאינו יורה כחץ יוציא ויתן כתובה ומאי נפקא לן אם אינו יורה כחץ מ"מ ראוי הוא להזריע ר"ל דלעולם בשאינו יורה כחץ אינו ראוי להזריע ובהא פליגי הני לישני דהכא דלישנא קמא סבר כיון שנעקר מתחלה באותו ענין שראויה להזריע מטמאה אז א"נ ראויה היא להזריע אלא שאינה יכולה להתעבר בשאינה יורה כחץ לפי שאינו נכנס עד מקום ההריון אלא שותת ויורה לחוץ:

אזרועי הוא דלא מזרעא הא טמויי מטמאה. אפי' נעקר בלא הרגשה דאי לאו הכי היינו לישנא קמא: **זבה שנעקרו מימי רגליה.** פרש"י בתשובה דלהכי בעי בזבה ולא בעי בזב לפי שבאשה מתעגלין כל מימי רגליה בבת אחת לפתחה משא"כ באיש:

---

[6] ולפי מש"כ בס"ע בתה"ע בר"ק כ"ג בשם הוה"ק וכ"כ בש"ע שם דעון זה תמוה מכל עבירות כתוה נתיישב זה וכנ"ל ס"ל דשב ואל"ת עדיף וכמש"כ ביממות דף 5 ע"ש ודו"ק.

עין משפט נר מצוה

לה א מיי' פ"ח מהל' טומאת מת ומשכב ומושב הלכה ה:

לו ב מיי' פ"ב מהל' אבות הטומאה הל"ד סמג עשין רמו:

לז ג ד מיי' שם הל"ט:

לח ה מיי' שם הל"ד:

לט ו מיי' שם הל"ז:

מ ז מיי' שם הל"ח:

מא ח מיי' פ"ג מהל' טומאת מת ומשכב ומושב הלכה ט:

תוס' הרא"ש

למימרא דהיסט ונגיעה כידיו. פרש"י (דמתני') דמהכא ילפינן לכל הנגיעות דאין מגע בית הסתרים מטמא מדאפקיה רחמנא בלשון נגיעה ללמד על כל נגיעה דכתיבה גבי טומאה שתהא [בגלוי] והיינו דאמרי' בפ"ק דקדושין אמר עולא הכל מודים דלשון גלוי הוא אצל השרץ כי יגע אמר רחמנא והאי בר נגיעה הוא ומיהו פשיטא ליה דבעי שיהא גלוי אלא דסמיך אנגיעה דהכא דאיתקש לידיו:

אוחז ס"ד והתניא ר' אליעזר אומר כל האוחז ומשתין כו'. פירכא זו תמוהה בעיני כיון דכתיב בקרא משמרת תרומותי וצוה הכתוב לשמור אותה שלא תטמא וכי בשביל חכמי' שאמרו כאילו מביא מבול לעולם לא ימנע מלטמאות את התרומה

[6] וצ"ע:

שכבת זרע אמר רחמנ' בראויה להזריע. אפי' באין יורה כחץ איירי כדמפרש בסמוך דראויה להזריע כיון שנעקר בהרגשה. ותי' דאמרינן בסוף נדרים איהי קים לה ביורה כחץ וכיון שאומרת שאינו יורה כחץ יוציא ויתן כתובה ומאי נפקא לן אם אינו יורה כחץ מ"מ ראוי הוא להזריע ר"ל דלעולם בשאינו יורה כחץ אינו ראוי להזריע ובהא פליגי הני לישני דהכא דלישנא קמא סבר כיון שנעקר מתחלה באותו ענין שראויה להזריע מטמאה אז א"נ ראויה היא להזריע אלא שאינה יכולה להתעבר בשאינה יורה כחץ לפי שאינו נכנס עד מקום ההריון אלא שותת ויורה לחוץ:

אזרועי הוא דלא מזרעא הא טמויי מטמאה. אפי' נעקר בלא הרגשה דאי לאו הכי היינו לישנא קמא: **זבה שנעקרו מימי רגליה.** פרש"י בתשובה דלהכי בעי בזבה ולא בעי בזב לפי שבאשה מתעגלין כל מימי רגליה בבת אחת לפתחה משא"כ באיש:

---

[6] ולפי מש"כ בס"ע בתה"ע בר"ק כ"ג בשם הוה"ק וכ"כ בש"ע שם דעון זה תמוה מכל עבירות כתוה נתיישב זה וכנ"ל ס"ל דשב ואל"ת עדיף וכמש"כ ביממות דף 5 ע"ש ודו"ק.

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

את זובו תלת. לא דרים אתין לי נמי אתי לדרשא אחריתי: **עד** שיצא מבשרו. ובפרק בנות כותים (לעיל דף לה.) דדרים מבשרו ולא מחמת אונסו תרתי שמעת מינה ופ"ת ול"ל קרא עד שיצא מבשרו מהיכא תיתי שיטמא בפיים כבחוץ דלא מנדה וחזה הא דרים בנות כותים (שם דף לב:) מצריך קרא לרבות קטן לזב ולנדה ולזבה ולא ילפינן מהדדי וי"ל דהוה ילפינן מנדה וזבה ופולטת במה הלך לר"ש נמי[ב]) י"ל כיון דגלי לן קרא שאין הן זב וזבה לענין קטיעים גם לענין פיים כבחוץ היינו משום דאתם אי לאו מבשרו: **והתנן** האברים אין להם שעור. ופ"ת וכי לא ידע דאבר שלם דוקא קאמר וי"ל דהוה אמאי דמשני דשום שבבת זרע קתני דשום שרץ נמי אשכחן כגון אבריס ומשני דלאו היינו כל שהוא דאי חסר ליה טהור: **מנין** לרבות נוגע בשבבת זרע ת"ל[ג] או איש. מוהבגד אשר יהיה עליו שבבת זרע לא מצי למילף דבגד חמור מאדם דטומאת הנגלה מטמא בגדים בחמורו ולא אדם כלאמר בפ"ק דבבא בתרא (דף ע:) ופ"ת מ"ע דרים מאו אים דשרץ ושביק אי אים דכתיב בש"ז גופיה וי"ל דמסתבר ליה טפי לרבות נוגע מקרא דנוגע ולא מהסיא דש"ז דמיירי ברוחה ופ"ת ול"ל יתומא דאו אים מיפוק ליה מדאיתקש ש"ז לשרץ דמהאי טעמא ילפינן בשרץ בגד ועור משבבת זרע בפ' במה אשה (שבת דף סד.) ובפרק הילד הרגל (ב"ק דף כה:) וי"ל דאי לאו אי אים הוה אמינא דלא הוקשה אלא מ"ש בפיקוח כגון נוגע בשרץ לרואה ש"ז ומאי למימר דרב פפא דמרבה נוגע מאו אים בשרץ הא דאמר התם דאיתקש אהדדי היינו משום דקרא בשרץ איירי בש"ז ומאו אים בשרץ נמי לא הוה מוקמינן לנוגע בש"ז אי לאו דאסמכינהו בהדיא: **ומטמא** בנגעים. משום דבנגעים כתיב (ויקרא יג) אים או אשה וכטומאת מת נמי כתיב (במדבר יט) ואים אשר יטמא ולא יתחטא איטעריך קרא בהו לרבויי אבל לענין זוקק ליבום ופוטר מן היבום ומאכיל תרומה לא כתיב אים ולא איטעריך קרא אלא למעוטי עוברי

כגעוריה

מכזית בשר נבלה ופחות מכעדשה מן השרץ שאני אבר דכוליה במקום עדשה קאי דהא אילו חסר פורתא אבר [ה]מי קמטמיא שבבת זרע דחלוקה טומאתו מאי היא [ו]אילימא בין ישראל [ז]לנכרים ה"נ איכא [ח]עכבר דים ועכבר דיבשה [ט]אלא בין קטן לגדול אמר רב פפא כתנאי מנין לרבות נוגע בש"ז ת"ל [י]או איש ופליגי תנאי בעלמא דאיכא דאמרי [יא]דון מינה ומינה ואיכא דאמרי דון מינה ואוקי באתרא למ"ד דון מינה ומינה מה שרץ בנגיעה אף שבבת זרע בנגיעה ומינה מה שרץ בבעדשה אף ש"ז בבעדשה ולמ"ד דון מינה ואוקי באתרא מה שרץ בנגיעה אף ש"ז בנגיעה ואוקי באתרא מה ש"ז לרואה במשהו אף לנוגע במשהו א"ל רב הונא בריה דרב נתן לרב פפא ממאי דמאו איש דשרץ קמרבי ליה דילמא [יב]מאו איש אשר תצא ממנו שבבת זרע קמרבי ליה ודכ"ע דון מינה ומינה שיילינהו לתנאי איכא דתני כרב פפא ואיכא דתני כרב הונא בריה דרב נתן: **מתני'** [יג]תנוקת בת יום אחד מטמאה בנדה בת י' ימים מטמאה בזיבה [יד]נתוק בן יום אחד מטמא בזיבה [טו]ומטמא בנגעים [טז]ומטמא בטמא מת [יז]וזוקק ליבום [יח]ופוטר מן היבום [יט]ומאכיל בתרומה [כ]ופוסל (את) [מן] התרומה ונוחל

ימי חייו לכתיב (ויקרא כב) וזרע אין לה ושבה אל בית אביה והא יש לה זרע ובגמרא [לקמן מד.] פריך אפילו עובר נמי פוסל: ונוחל

מב א מיי' פ"ג מהל' טומאת' מקדש ומושב הלכה ט:

מג ב מיי' פ"ג מהל' מחוסרי כפרה הל"ט ועיין מ"ש בזה הכ"מ בפ"ה מהל' אבות הטומאה' הלכה ה:

מד ג מיי' פ"ג מהל' טומאת' מקדש ומושב הלכה ה:

מה ד ה מיי' פ"ג מהל' מחוסרי כפרה הל"ו:

מו ו מיי' פ"ה מהל' מקדש ומושב הלכה יב:

מז ז מיי' פ"ה מהל' אבות הטומאה הל"ה:

מח ח ט מיי' פ"ג מהל' טומאת המת הל"ג ופ"ב מהל' אבות הטומאה' הל"ג ופ"ד מ"ד מהל' מקדש ומושב הלכה ג:

מט י מיי' פ"ג מהל' מקדש ומושב הל"י ופ"ה מהל' אבות הטומאה הלכה ח:

נ כ מיי' פ"ג מהל' כלים הלכה ג:

נא ל מיי' פ"ב מהל' אבות הטומאה הלכה ג:

נב מ מיי' פ"ד מהל' פיקודי בית הבח"ר ופ"ח מהל' מקדש ומושב הל"ג:

נג נ מיי' פ"ה מהל' מקדש ומושב הלכה ד:

נד ס מיי' פ"ט מהל' טומאת צרעת הל"ח:

נה ע מיי' פ"ח מהל' טומאת מת הל"ד:

נו פ מיי' פ"ח מהל' יבום וחליצה הל"ו סמג עשין כב טוש"ע אה"ע סי' קנ סעי' ח:

נז צ מיי' שם הל"ט סמג שם טוש"ע שם סי' קנ סעיף ד:

נח ק מיי' פ"ו מהל' מרוצח ושמירת הנפש יב [ובכ"מ הלכה יגמפת פ"ז דף סה ע"ב]:

נט ר מיי' שם הל"י:

תוס' הרא"ש

רד תרי זובו תלת. רבנן לא דרשי אתים דלמאן דדרשי אתים חשיב את למנינא בפרק בנות כותים גבי והזב אם זובו וכי קא בעי ר' ישמעאל מנינא למה לי[ב]) הוה מצי למימר דסבר כמאן דדרשי אתים. א"נ קים ליה לתלמודא דהאי את אתא לדרש' אחריתי: **ורבי ישמעאל מנינא**[ג])למה לי. פי' מנין שתים לטומאה ושלש לקרבן: (כי) **עד שיצא מבשרו.** בפ' בנות כותים דרשינן מבשרו ולא מחמת אונסו ותרוייהו ש"מ: **והתנן האברים אין להן שעור כו'.** תימה מאי ס"ד של המקשה וכי לא ידע דאבר שלם דוקא קאמר וי"ל דקשיא ליה הא דאמרינן דשום ש"ז קתני הילכך פר' שהשרץ נמי אשכחן כל שהו באברים א"כ מה חילוק יש ביניהן ומשני דלאו היינו כל שהו דכיון דאי חסר ביה טהור: **נוגע בש"ז ת"ל או איש.** מהבגד אשר עליו ש"ז לא נפיק דדילמא בגד חמור דנושא את הנבלה מטמא בגדים בחיבורין ולא אדם. והכי אמרינן בפ"ק דב"ב. ותימה מ"ט דריש מאו איש דכתיב גבי שרץ ושביק אי איש דכתיב גבי ש"ז וי"ל משום דבנוגע מסתבר למילף מנוגע ולא מאו איש דש"ז דמיירי ברוחה. ותימא תיפוק לי מדאיתקשא ש"ז לשרץ דמהך היקישא ילפינן להו מהדדי לענין בגד ועור פ' במה אשה וכ' כצד הרגל וי"ל דב פפא דמרבי נוגע מאו איש דשרץ סבר דאיצטריך גם היקיש דאי לאו היקישא לא הוה מרבינן מאו איש דשרץ נוגע בשבבת זרע ומהאי היקישא דש"ז לחודה לא הוה שמעינן נוגע דרואה קרי הוא דאיתקש לנוגע בשרץ. והא דילפי' היקישא לענין מגע דבגד ועור היינו בתר דמרבי' מאו איש דשרץ נוגע בש"ז אמרינן נמי לענין מגע נמי איתקוש ורב הונא בריה דרבי נתן דמרבי מגע מאו איש ש"ז דאי לאו הכי לא משכחת לה דאיתקש נוגע בשרץ לנוגע וכו' אלא לרוקח והשתא לרב הונא בריה דרב נתן הא דנקט החם לשון היקישא לאו דוקא אלא סמוכין דבתרי קראי כתיבי אבל לרב פפא היקש ממש הוא דמאו איש דכתיב גבי שרץ מרבינן נוגע בש"ז: **ומטמא בנגעים.** דכתיב אדם ולהכי איצטריך לרבויי משום דכתיב בנגעים איש או אשה ובטומאת מת נמי כתיב ואיש אשר יטמא אבל לענין לזקוק לייבום ולהאכיל בתרומה לא כתיב איש ולא איצטריך מתניתין להשמיענו יום אחד אלא למעוטי עובר א"נ שלא נצריך ל' יום להוציאו מתורת נפל:

ג) [ל"ל מגע ליה].

עין משפט נר מצוה

מסורת הש"ס

ה) פסחים סז:, ו) [נעיל כב.], ז) מגילה מ:, ח) [תוספתא דכלים ריש פ"מ], ט) [אהלות פ"פ מ"ז מעילה נז: ע"ש], י) [עי' תוס' ד"ה ר' יוסי ד. ד"ה ועובר ובמים שיטבל], יא) [ינמות עמ: ד"ה כה: שבועות לג. ובמים לג: מנחות סב. קד. חולין קכ:], יב) [חולין נא.], יג) [ויקרא יא], יד) [שם כב], טו) [נעיל מא.],

תורה אור השלם

1. וְזֹאת תִּהְיֶה טֻמְאָתוֹ בִּזוֹבוֹ רָר בְּשָׂרוֹ אֶת זוֹבוֹ אוֹ הֶחְתִּים בְּשָׂרוֹ מִזּוֹבוֹ טֻמְאָתוֹ הוּא: ויקרא טו ג
2. דַּבֵּרוּ אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַאֲמַרְתָּם אֲלֵהֶם אִישׁ אִישׁ כִּי יִהְיֶה זָב מִבְּשָׂרוֹ זוֹבוֹ טֻמְאָה הוּא: ויקרא טו ב
3. אוֹ אִישׁ אֲשֶׁר יֵצֵא בּוֹ שְׁכַב זָרַע אֲשֶׁר יִטְמָא לוֹ אוֹ בְאָדָם אֲשֶׁר יִטְמָא לוֹ לְכֹל טֻמְאָתוֹ: ויקרא כב ה
4. אִישׁ אִישׁ מִזֶּרַע אַהֲרֹן וְהוּא צָרוּעַ אוֹ זָב בַּקֳּדָשִׁים לֹא יֹאכַל עַד אֲשֶׁר יִטְהָר וְהַנֹּגֵעַ בְּכָל טֻמְאַת נֶפֶשׁ אוֹ אִישׁ אֲשֶׁר תֵּצֵא מִמֶּנּוּ שִׁכְבַת זָרַע: ויקרא כב ד

הגהות הב"ח

(ה) גמ' דלמא בזובו מדלא:

גליון הש"ס

גמ' לימד על הזוב שהוא טמא. לעיל לד ע"ב:

מוסף רש"י

כתחיתים פי האמה. עד שיצא ממנו כדי תחיתתם פי אמתו (לעיל כב.) כדי קפיצתם נקב פי אמתו (פסחים סז). **מנה הכתוב שתים.** ואיש כי יהיה זב מבשרו זובו טמא הוא, הרי שתי זיבות מעיין כלן, וקראו טמא. דכתיב וחלת מהיות טומאתו בזובו רר בשרו את זובו או החתים בשרו מזובו, הרי לך שלש וקראו טמא, טומאתו היא, **הא כיצד.** אם עמדים טמא למה פרט לך הכתוב שלש, שתים לטומאה. לכל תומר טומאת זב (מגילה ח). **לימד על הזוב שהוא טמא.** ואמר בדם המה (לקמן נה.) דהאי קרא לרבות למנגע לא אלטריך, אלא גבי משכבת זרע, אלא למשמע (לעיל לד.). **האברים אין להם שיעור.** לאכר כל שהוא אם הוא שלם, אפילו הוא פחות מכזית לענין נגעים, אי אבר שלם מן הבשר שהוא פחות מכעדשה, ממעמאין, לטמאיל והן אינן שלמין אע"פ שאין בהן כשיעור טומאין משום לחשיבי (מערילה סז:). דון מינה ומינה. כל דבר שאתה למד מחבירו, בגזירה שוה אי בהיקש, הוי למד ממנו בכל דבריו (בבחים צא: וכנע"ר ב"ק כה: יבמות עח: וחולין קכ:) לכל דבריה ללמוד ממנה, מאחר שעיקרו של דבר למדתי מחבירו אף לכל דבריה ללמוד ממנה (סנהדרין עח: וכנע"ר שבועות לא.). **דון מינה ואוקי באתרא.** דון עיקר הדבר ללמדו ממחבירו, אבל בשאר דבריו שאתה מוצא דיינו מפורש בו ואתה יכול ללמוד מעיינו ובית דבר מדבר ואינך צריך ללמד מחבירו, הסמיכהו במקומו ואל תשוויה לחבירו (סנהדרין שם) כלומר לאחר שלמדתו משם והבאתו לכאן הסמיכהו כאן כתורת

שאר דברים המפורשים בו (שבועות שם) מה שהבדר צריך ללמוד מחבירו, שאין יכול ללמוד מגופו, ילמד מחבירו, ולשאר דברים שאתה יכול ללמד מגופו הסמיכהו על מקומו (בבחים שם וכנע"ר יבמות עח: וחולין נא.). **מטמא בזיבה.** אם יצא ממנו זוב (חולין נא.).

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

ונוחל ומנחיל. מפרש בגמרא: **לחתן שלם.** מפרש בגמרא [ע"כ]: **גמ' אמר.** ואמר כי תהיה זבה וגו' [ויקרא טו] והאי קרא בנדה משמעי: **כמ עשרה ימים כו'.** ואמר כי תזוב זוב דמה [שם] קא דרים: **אדם.** משמע כל שהוא מין אדם אפילו קטן כדכתיב (במדבר לא) ונפש אדם מן הנשים וגו' ובקטנות משמעי קרא: **נפשות.** כל שיש בו נפש: **בעוריה.** ושבה אל בית אביה כנעוריה כלומר אם דומה לימי נעורים ושבה ואם נאנו לא אמשוב: **קראי אחרון.** דתרוייהו לריכי: **אלא מסייפין.** מדנקט יום אחד ולא נקט עובר דוקא נקט: **אמר רב ששת.** האי פוסל לאו אאמו קאי אלא אעבדיו קאי והכא בכהן שהיו לו שתי נשים וכו': **אחת גרושה.** שהיתה גרושה ועבר ונשאה: **ויש לו בנים משאינה גרושה.** והן הבנים בשביל ועבדיו שנפלו להן בירושה אוכלין בתרומה בשביל הבנים (ויקרא כב) והכן כי יקנה נפש קנין כספו וגו': **ויש לו בן יום אחד מן הגרושה.** והוא אלא ואינו ראוי לכהונה ויש לו אלא בעבדים ופוסל אל כולן מן התרומה שאין אנו יודעין לברור מי מגיע לאלקן. ודוקא בן יום אחד דראוי לירושה אבל כל זמן שלא נולד אוכלין כולן דאין זייה לעובר: **ולאפוקי מדר' יוסי דאמר.** במסכת יבמות בפרק אלמנה לכהן גדול (דף סז.) יש לו זייה ואפילו הוא בעמי אשה זרה הכשרה לכהונה פוסלה דקסבר כל זמן שהוא בעמי זרה זר הוא וכל שכן האי דבעמי גרושה הוא דאפילו כשיולד לא יהא ראוי: **נאחיו מן האב.** דהא אין ירושה אלא לקרובי האב: **אי נעי מאבוה לירת.** אפי' משיגיא ליה כמאן דליתיה ירתי לאחר מיתת אביהם ואיהו מאי אהני: **נוחל בנכסי האם.** אם מתה אמו ביום שנולד הרי הוא יורשה וכשמת הוא נאין אחיו מאבין ויורשין הימנו נכסי אמו דאי לאו איהו הוו שקלי ליה קרובי האם דבן נוחל את אמו. אבל האם אינה נוחלת את בנה וכל שכן קרובי האם שאין נוחלין אותו דכתיב (במדבר ה) למשפחותם לבית אבותם משפחת האם אינה קרויה משפחה: **אבל עובר.** שנמעיה אם מתה מעוברת אינו נוחל להנחיל את קרובי מן האב:

בקבר

ומנחיל: נוחל ממאן מאביו ומנחיל לאחיו מאביו אי בעי מאבוה לירתי ואי בעי מיניה לירתי [ב] אמר רב ששת [ג] נוחל בנכסי האם להנחיל לאחיו מן האב [ד] ודוקא בן יום אחד אבל עובר לא מ"ט דהוא מיית ברישא [ה] ואין הבן יורש את אמו

בקבר

[א] ונוחל ומנחיל [ב] וההורגו חייב [ג] והרי הוא לאביו ולאמו ולכל קרוביו כחתן שלם: **גמ' מנהני מילי דת"ר** [ד] אשה אין לי אלא אשה בת יום אחד לנדה מנין ת"ל ואשה: בת י' ימים לזיבה: מנא ה"מ דת"ר אשה אין לי אלא אשה בת י' ימים לזיבה מנין ת"ל ואשה: תינוק בן יום אחד כו': מנא הני מילי דת"ר [1] איש איש מה ת"ל [ה] איש איש לרבות בן יום אחד שמטמא בזיבה דברי רבי יהודה רבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקא אומר אינו צריך הרי הוא אומר [2] והזב את זובו ולנקבה לזכר כל שהוא בין גדול בין קטן לנקבה כל שהיא בין גדולה בין קטנה אם כן מה ת"ל איש איש [ו] דברה תורה כלשון בני אדם: וממטמא בנגעים: דכתיב [3] אדם כי יהיה בעור בשרו [ז] אדם כל שהו: ומטמא בטמא מת: דכתיב [4] ועל הנפשות אשר היו שם נפש כל דהו: וזוקק ליבום: דכתיב [5] כי ישבו אחים יחדיו אחים שהיה להם ישיבה אחת בעולם: ופוטר מן היבום: [6] ובן אין לו אמר רחמנא והא אית ליה: ומאכיל בתרומה: דכתיב [6] ויליד ביתו הם יאכלו בלחמו שלו יאכילו בלחמו: ופוסל מן התרומה: [7] וזרע אין לה אמר רחמנא והא אית לה מאי איריא זרע אפילו עובר נמי דכתיב כנעוריה [ח] [8] פרט למעוברת צריכי דאי כתב רחמנא וזרע אין לה משום דמעיקרא חד גופא והשתא תרי גופי אבל הכא דמעיקרא חד גופא והשתא חד גופא אימא תיכול כתב רחמנא כנעוריה ואי כתב רחמנא כנעוריה משום דמעיקרא גופה סריקא והשתא גופה מליא אבל הכא דמעיקרא גופה סריקא והשתא גופה סריקא אימא תיכול צריכא קראי אתרוץ אלא מתניתין מאי אריא בן יום אחד אפי' עובר נמי אמר רב ששת הב"ע בבהן שיש לו שתי נשים אחת גרושה ואחת שאינה גרושה ויש לו בנים משאינה גרושה ויש לו בן יום אחד מן הגרושה [ט] דפוסל בעבדי אביו מלאכול בתרומה ולאפוקי מדר' יוסי [י] דאמר עובר נמי פוסל קמ"ל בן יום אחד אין עובר לא: נוחל [יא] בעי מיניה לירתי ואי בעי מאבוה לירתי [יב] אמר רב ששת [יג] נוחל בנכסי האם להנחיל לאחיו מן האב [יד] ודוקא בן יום אחד אבל עובר לא מ"ט דהוא מיית ברישא [טו] ואין הבן יורש את אמו

בקבר

[ז] ב"ע קמב. ערכין ז.], [ח] [ממתות פ"ג], [ט] [לעיל לב.], [י] [לעיל לב: ערכין ג.], [יא] ב"מ נא: ודף נד: מדרש ג. סנהדרין ט. סד: פס: ל: מכות יב. (ר"ה ח) כתובות סז: נזיר מג: יבמות עפ. קידושין יז: [בכתוב לא: ע"ז כז. בריתות יפ. זבחים קמ:], [יב] [עי' ערכין ג.], [יג] יבמות פז:, [יד] יבמות סז:, [טו] ב"ע קמב. [ערכין ז.], [יז] [בס"א: פוסלן], [יח] עי' מהר"ם, [יט] [בב"ע קמב.], [כ] [תוס' לח:],

תורה אור השלם

1. דַּבֵּרוּ אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּם אֲלֵהֶם אִישׁ אִישׁ כִּי יִהְיֶה זָב מִבְּשָׂרוֹ זוֹבוֹ טָמֵא הוּא: ויקרא טו ב
2. וְהַזָּבָה בִּנִדָּתָהּ וְהַזָּב אֶת זוֹבוֹ לְזָכָר וְלַנְּקֵבָה וּלְאִישׁ אֲשֶׁר יִשְׁכַּב עִם טְמֵאָה: ויקרא טו לג
3. אָדָם כִּי יִהְיֶה בְעוֹר בְּשָׂרוֹ שְׂאֵת אוֹ סַפַּחַת אוֹ בֶהָרֶת וְהָיָה בְעוֹר בְּשָׂרוֹ לְנֶגַע צָרָעַת וְהוּבָא אֶל אַהֲרֹן הַכֹּהֵן אוֹ אֶל אַחַד מִבָּנָיו הַכֹּהֲנִים: ויקרא יג ב
4. וְלָקַח אֵזוֹב וְטָבַל בַּמַּיִם אִישׁ טָהוֹר וְהִזָּה עַל הָאֹהֶל וְעַל כָּל הַכֵּלִים וְעַל הַנְּפָשׁוֹת אֲשֶׁר הָיוּ שָׁם וְעַל הַנֹּגֵעַ בְּעֶצֶם אוֹ בְחָלָל אוֹ בְמֵת אוֹ בַקָּבֶר: במדבר יט יח
5. כִּי יֵשְׁבוּ אַחִים יַחְדָּו וּמֵת אֶחָד מֵהֶם וּבֵן אֵין לוֹ לֹא תִהְיֶה אֵשֶׁת הַמֵּת הַחוּצָה לְאִישׁ זָר יְבָמָהּ יָבֹא עָלֶיהָ וּלְקָחָהּ לוֹ לְאִשָּׁה וְיִבְּמָהּ: דברים כה ה
6. וְכֹהֵן כִּי יִקְנֶה נֶפֶשׁ קִנְיַן כַּסְפּוֹ הוּא יֹאכַל בּוֹ וְיִלִיד בֵּיתוֹ הֵם יֹאכְלוּ בְלַחְמוֹ: ויקרא כב יא
7. וּבַת כֹּהֵן כִּי תִהְיֶה אַלְמָנָה וּגְרוּשָׁה וְזֶרַע אֵין לָהּ וְשָׁבָה אֶל בֵּית אָבִיהָ כִּנְעוּרֶיהָ מִלֶּחֶם אָבִיהָ תֹאכֵל וְכָל זָר לֹא יֹאכַל בּוֹ: ויקרא כב יג

מוסף רש"י

ונוחל ומנחיל. אם נפלה לו ירושה בן יום ומן מנחילה לקרוביו מאביו (ערכין ז.). דת"ר אשה. ואמר כי תהיה זבה וגו' בנדה משמעי קרא, דכתיב שבעת ימים תהיה בנדתה (לעיל לב.), איש איש. כי יהיה זב (לעיל לב: ערכין ג.). בנעוריה. נזמן שהיא ניקנית כעין נעורים, פרט למעוברת (יבמות פז.). סריקא. ניקא, כמו אילן סרוק (שם פז.). עובר נמי פוסל. אם בא כהן ישאלת לישראל וכשיולד ומעוברת ואין לה בן אחר, פוסלה מלאוכל לגבי אביה בנעוריה (שם סז. ועי' תוס' שם). נוחל בנכסי האם. האי נוחל ומנחיל ליכא לאוקומי בנכסי אביו, דאי נמי לא אתיליד איהו הוו ירתי קרוביו נכסי אביו ביום שיהא לאדון בנים, אלא נוחל בנכסי אמו, אם מתה בן יום ואפילו הוא מת בן יום נוחל נכסי אמו ומנחיל מכמו לאחיו מאביו שאינן בני אמו, דאי לאו הוא הוו ירתי לה קרוביה, ולא אמרינן נפל דאיתו בן נחלה (עדכין ז.). אבל עובר. אם מתה מעוברת לא ירתי לה קרוביה העובר, דהוא מת בריאה, וכשמתה הרי לא נפלו הנכסים לו, דהוי כמי שהוא בקבר ואין יורש לאמו לאחר שמתה הוא להנחיל לאחיו מן האב כמותו (שם רש"ם. ועי' ב"ב קמב. ורשב"ם שם).

תוספות אור השלם

1. אִישׁ אִישׁ מִזֶּרַע אַהֲרֹן וְהוּא צָרוּעַ אוֹ זָב בַּקֹּדֶשׁ לֹא יֹאכַל עַד אֲשֶׁר יִטְהָר וְהַנֹּגֵעַ בְּכָל טְמֵא נֶפֶשׁ אֲשֶׁר יֵצֵא מִמֶּנּוּ שִׁכְבַת זָרַע: ויקרא כב ד
2. וְכָל הַנֹּגֵעַ בְּחַלְלֵי חֶרֶב אוֹ מֵת אוֹ בְעַצְמוֹת אָדָם אוֹ בְנֶבֶל אוֹ בְגָלָל יִטְמָא שִׁבְעַת יָמִים: במדבר יט יח
3. וְכָל אֲשֶׁר יִגַּע בְּכָל הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר יִגָּעֶנָּה הַנֶּגַע יִטְמָא וְהַנֶּפֶשׁ הַהִוא אֲשֶׁר תִּגַּע בְּבָשָׂר הָאָדָם יִהְיֶה טָמֵא עַד הָעָרֶב: ויקרא יא לא
4. אֲשֶׁר הָיוּ בָהֶם בְּעֵת הַמִּלְחָמָה אֲשֶׁר הָיָה הַמָּבּוּל: בראשית ז יז
5. אֲשֶׁר הָיוּ בָהֶם בְּעֵת הַמִּלְחָמָה אֲשֶׁר הָיָה הַמָּבּוּל: בראשית ז יז
6. אֲשֶׁר הָיוּ בָהֶם בְּעֵת הַמִּלְחָמָה אֲשֶׁר הָיָה הַמָּבּוּל: בראשית ז יז
7. אֲשֶׁר הָיוּ בָהֶם בְּעֵת הַמִּלְחָמָה אֲשֶׁר הָיָה הַמָּבּוּל: בראשית ז יז
8. אֲשֶׁר הָיוּ בָהֶם בְּעֵת הַמִּלְחָמָה אֲשֶׁר הָיָה הַמָּבּוּל: בראשית ז יז
9. אֲשֶׁר הָיוּ בָהֶם בְּעֵת הַמִּלְחָמָה אֲשֶׁר הָיָה הַמָּבּוּל: בראשית ז יז
10. אֲשֶׁר הָיוּ בָהֶם בְּעֵת הַמִּלְחָמָה אֲשֶׁר הָיָה הַמָּבּוּל: בראשית ז יז
11. אֲשֶׁר הָיוּ בָהֶם בְּעֵת הַמִּלְחָמָה אֲשֶׁר הָיָה הַמָּבּוּל: בראשית ז יז
12. אֲשֶׁר הָיוּ בָהֶם בְּעֵת הַמִּלְחָמָה אֲשֶׁר הָיָה הַמָּבּוּל: בראשית ז יז
13. אֲשֶׁר הָיוּ בָהֶם בְּעֵת הַמִּלְחָמָה אֲשֶׁר הָיָה הַמָּבּוּל: בראשית ז יז
14. אֲשֶׁר הָיוּ בָהֶם בְּעֵת הַמִּלְחָמָה אֲשֶׁר הָיָה הַמָּבּוּל: בראשית ז יז
15. אֲשֶׁר הָיוּ בָהֶם בְּעֵת הַמִּלְחָמָה אֲשֶׁר הָיָה הַמָּבּוּל: בראשית ז יז

עין משפט נר מצוה

ם א מיי' פ"ל מהל' נחלות הל"י"ג וס"ש סמג עשין לו טוש"ע חו"מ סי' רעו סעיף ה:
מא ב מיי' פ"ג מהל' רוצח הלכה ו:
מב ג מיי' פ"ח מהל' תרומות [הל' ל"ל] והל"ב:
מג ד מיי' שם הל"ד [וכרב אלפס פ"ח דפ"ב דף ריח]:
מד ה מיי' פ"ל מהל' נחלות הל"י"ג ועי' בהגהות ומ"מ סמג עשין לו טוש"ע חו"מ סי' רעו סעיף ה [וכרב אלפס שם]:
מה ו שם בהל"ה:
מו ז מיי' שם הל"י"ג סמג שם טוש"ע שם [וכרב אלפס שם]:

תוס' הרא"ש

בנעוריה פרט למעוברת. ותימה דיפוק לי מוזרע אין לה עיין עליה כי היכי דפסלינן בריש החולץ חליצת מעוברת מואין לו עיין עליו וי"ל דהתם לא קאמ' אלא עיין והמתן אבל יבא הולד לידי בן קיימא. אבל לא פטר ליה מן שהיא מעוברת הכא נמי הוה אמר' שתמתין מלאכול עד שתראה אם הולד יהיה בן קיימא אבל לא מיפסלא מתרומה ללקות עליה כמו זר: **בבהן שיש לו שתי נשים.** תימה כיון דאתיא כרבנן דסברי דעובר אין לו זכייה בדקאמרינן לאפוקי מר' יוסי א"כ למה לי ב' נשים הוה מצי למימר באשה אחת גרושה ואין לו בנים ממנה דדוקא בן יום אחד פוסל ולא עובר אלא אוכל בשביל כל המשפחה לרבנן דאיתא ביבמות פ' אלמנה ועוד הקשה ה"ר אפרים דבפ' מי שמת פריך לרב ששת דאמר המזכה לעובר קנה ממתניתין דבן יום אחד נוחל ומנחיל אבל לא עובר ומשני דהוה מיית ברישא דמשני הכא. והכא אדפריך מסיפא הו"ל למיפרך מהך רישא ולא הוה מצי לשנויי הכי ובהך פירכא אחריתי מיתרצא פירכא קמייתא דרב ששת דמוקי לה בבהן שיש לו שתי נשים לעמיה דאית ליה דעובר אית ליה זכייה. והא דאמרי רבנן דעובר אינו פוסל משום דהוו להו זכרים מיעוטא וד' יוסי דקאמר דעובר פוסל דחייש למיעוט והשתא איצטריך לאוקומי בבהן שיש לו שתי נשים ריש לו בנים משאינה גרושה דאי אין לו אלא אשה אחת גרושה אפ' עובר פוסל דבין הוא זכר בין היא נקבה זכה בנכסים ואין למשפחה זכות בנכסים כיון דעובר אית ליה זכיה: **אמר רב ששת נוחל בנכסי האם.** בפ' מי שמת פריך לרב ששת דאמר המזכה לעובר [קנה] ממתניתין דקתני בן יום אחד אבל עובר לא ומתרץ דב ששת התם דפירושא דמתניתין כדמתרץ הכא. ותימה מה היתה שם סברת המקשה דבלאו רב ששת תיקשי פ' דמתני' כדפריך הכא אי בעי מיניה לירתו אי בעי מאבוה לירתו וי"ל דשמעו ליה לפרושי מתניתין כגון שהקנה נכסיו לאחר אם לא יהיה לו יורש בשעת מיתה וקמ"ל דבן יום אחד הוי יורש. אבל עובר לא דלא קנה דפירושא דמנחיל הוי כמו דמפרש הכא דמנחיל הוי לאחיו מן האב נכסי אמו אבל עובר לא משום דלא קנה ורב ששת משני דנוחל ומנחיל חדא מילתא היא.

בנעוריה פרט למעוברת. ואם תאמר תיפוק ליה מוזרע אין לה עיין עליה כי היכי דפסלינן בריש החולץ (יבמות לה:) חליצת מעוברת מאין לו עיין עליו וי"ל דהתם לא קאמר אלא עיין והמתן אם יהיה ולד של קיימא אבל לא מיפטרא מן היבום משום דכתיב אין לו וה"נ לא מיפסלא מן התרומה בהכי: **אמר** רב ששת הכא במאי עסקינן בבהן שיש לו ב' נשים. וא"ת למה לי ב' נשים לוקמה באשה אחת גרושה ויש לו בן אחד ממנה דלוקה בן יום אחד פוסל ולא עובר ולאכלי העבדים בשביל כל המשפחה כולה לרבנן דר' יוסי כדאמר ביבמות בפרק אלמנה (דף סז.) ועוד הקשה ה"ר אפרים דבפרק מי שמת (ב"ב דף קמב.) אמר רב ששת אחד זה ואחד זה קנה בן מזכה לעובר בין לבשתלב ופריך ליה ממתני' דבן יום אחד נוחל אבל עובר לא ומשני דהתם משום דליתו מיית ברישא והשתא ליפרוך מריש דבן יום אחד פוסל אבל עובר לא משום דעובר ליה ליה זכייה כדמפרש הכא רב ששת גופיה ולא ה"מ לשנויי מידי ו) וי"ל דסבר רב ששת לרבנן דר' יוסי נמי עובר אית ליה זכייה וטעמא דעובר אינו פוסל משום סמוך מיעוטא דמפילות למחלה דנקבות והוה ליה לכייס מיעוטא ולמיעוטא לא מייסינן כדמייס רבי יוסי ולהכי אוקי הכא בבהן שיש לו ב' נשים ויש לו בנים משאינה גרושה דכיון דיש לו בנים לא פסיל עובר אף ע"ג דיש לו זכייה דלא מייסינן למיעוטא הזכרים כדפי' אבל אם אין לו בנים פוסל עובר גם לרבנן דאית ליה זכייה דבין הוא זכר בין היא נקבה הרי הן שלה ופליג רב ששת אשמואל דאמר בפרק אלמנה (יבמות דף סז.) לרבנן אוכלין בשביל כל המשפחה כולה לסבר שמואל דלרבנן אית ליה זכייה לעובר והשתא ניחא הא דקאמר התם ז) רב ששת מנא אמינא לה דתניא גר שמת כו' ולא דמי ליה דהך בריתא כר' יוסי דרבנן נמי לא פליגי אלא דלא מייסי למיעוטא כדפי' ואם תאמר דבפרק מי שמת (ב"ב דף קמב.) גבי גר שמת ונזנזו ישראל נכסיו והיתה אשתו מעוברת לא קנו שמעו אחרי כן שהפילה אשתו המחזיק בשניה קנה בראשונה לא קנה אמאי לא קנה המחזיק בראשונה כיון דנכסוף הפילה הא בפ' אלמנה (יבמות סז:) אמרינן דזכרים הוו מיעוטא משום מיעוטא דמפילות ואין לעובר שקופו להיות נפל אלא בעבדים וי"ל דהתם

משום דתלינן שמא כבר בשעת אילת העבדים מת העובר בבטן ולית ליה זכייה: **ואי** בעי מיניה לירות בו'. וא"ת דבפרק מי שמת (ב"ב דף קמב.) דפריך לרב ששת מהך דבן יום ל' נוחל ומנחיל אבל עובר לא ומשני נוחל את האב והשתא מה היתה סברת המקשה דע"כ צריך לומר כדמשני רב ששת דאי לאו הכי תקשה ליה אי בעי מיניה לירות אי בעי מאבוה לירות כדמקשה הכא וי"ל דיפרש כמר בריה דרב יוסף שמעמעו בחלק בכורה אבל עובר לא ולאו מעוטא הוא דלא קנה ובשילהי פ"ק דערכין (דף ז.) דאמר שמואל אשה שילדה ליהרג מכין אותה כנגד הריון שלה כדי שימות הולד תחלה הא לאו הכי הולד מת בסוף ופריך ליה מהא דבן יום אחד נוחל אלמא ולד מת תחלה הוה מצי לשנויי אבל עובר לא לומר שמעמעו בחלק בכור דאמר בשמעתין אלא דאיכא מ"ד דרב ששת דאמר הכא אי איהו מיית ברישא דאיכא דשמואל ולחלק דאמתא שיש חילוק בין מתה לנהרגה: **איהו מיית ברישא.** והא דתנן בפ' בתמה המקשה (חולין דף עד.) דשומטו את הבתמה ומצא בה בן ט' חי יש חילוק בין מתה לנהרגה דאמר המקשה דע"ט לריך לומר דכמשני רב ששת דאי לאו הכי תקשה ליה אי בעי מיניה לירות אי בעי מאבוה לירות כדמקשה הכא וי"ל דיפרש כמר בריה דרב יוסף שמעמעו בחלק בכורה אבל עובר לא ולאו מעוטא הוא דלא קנה ובשילהי פ"ק דערכין (דף ז.) דאמר שמואל אשה שילדה ליהרג מכין אותה כנגד הריון שלה כדי שימות הולד תחלה הא לאו הכי הולד מת בסוף ופריך ליה מהא דבן יום אחד נוחל אלמא ולד מת תחלה הוה מצי לשנויי אבל עובר לא לומר שמעמעו בחלק בכור דאמר בשמעתין אלא דאיכא מ"ד דרב ששת דאמר הכא אי איהו מיית ברישא דאיכא דשמואל ולחלק דאמתא שיש חילוק בין מתה לנהרגה:

ו) [ב"ב קמב. ערכין ז.], ז) [ב"ב קמב.], ח) [לעיל לב.], ט) [לעיל לב.], י) [לעיל לב: ערכין ג.], יא) [ב"ב קמב.], יב) [ערכין ז.], יג) [בס"א: פוסלן], יד) [בס"א: מהר"ם], טו) [בב"ע קמב.], טז) [חולין לח:],